

PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS				PASTABOS
Bendra ekonominė informacija				
	30-gegužė-24	06-birželis-24	Pokytis	TR Centrinis bankas , TCB kursas paprastai žemesnis nei rinkos
1 EUR = ... TRY	34.8654	34.9997	0.4%	
1 USD = ... TRY	32.2489	32.1775	-0.2%	
<p>Nepaisant pinigų politikos griežtinimo, 2024 m. pirmąjį ketvirtį Turkijos ekonomikos rodikliai buvo geri - BVP Y-2-Y pirmą ketvirtį išaugo 5,7 %, o Q-2-Q - 2,4 %. Nors privatus vartojimas tebėra pagrindinė ekonomikos augimo varomoji jėga, 2024 m. pirmąjį ketvirtį išryškėjo augimo dinamikos pokytis, kurio ilgą laiką siekė vyriausybė, - vidaus paklausos indėlis sumažėjo, o grynojo eksporto indėlis pirmą kartą nuo 2022 m. trečiojo ketvirčio tapo teigiamas. Vertinant pagal sektorius, spartų augimą lėmė statybų veikla, daugiausia dėl valstybės išlaidų žemės drebinimo paveiktų teritorijų atstatymui.</p> <p>Vartotojų metinė infliacija pasiekė numatomą ciklo maksimumą - 75,5%. 2024 m. gegužės mėn. Prie reikšmingo energijos kainų augimo 2024 m. gegužės mėn. prisidėjo tai, kad buvo nutraukta vyriausybės vienerių metų subsidija gamtinėms dujoms.</p>				TUIK
<p>Turkijos išdo grynųjų pinigų balansas gegužės mėn. pirmą kartą nuo 2023 m. lapkričio mėn. buvo perteklinis ir siekė 234,8 mlrd. TL (7,3 mlrd. JAV dolerių). Išdo grynųjų pinigų įplaukos sudarė 1 trilijoną lirų (31,7 mlrd. JAV dolerių), o išlaidos - 787,5 mlrd. lirų (24,4 mlrd. JAV dolerių), palūkanų mokėjimai praėjusį mėnesį sudarė 102,8 mlrd. lirų (3,2 mlrd. JAV dolerių). Sausio-gegužės mėn. išdo grynųjų pinigų deficitas sudarė 572,8 mlrd. lirų (18,2 mlrd. JAV dolerių), įplaukos - 3,4 trln. lirų (150,5 mlrd. JAV dolerių), o išlaidos - 3,9 trln. lirų (124,8 mlrd. JAV dolerių).</p>				Anadolu Ajansi
<p>Gegužės mėn. metinė infliacija Turkijoje viršijo 75 % - Turkijos statistikos instituto duomenimis, infliacija pakilo iki 75,5 %, t. y. aukščiausio lygio nuo 2022 m. pabaigos. Vartotojų kainų indekso augimą lėmė didelis švietimo, būsto ir restoranų kainų augimas praėjusį mėnesį. „Pereinamasis laikotarpis kovoje su infliacija baigtas; pradėdame dezinfliacijos procesą“, - netrukus po duomenų paskelbimo socialinėje žiniasklaidos platformoje X rašė TR išdo ir finansų ministras Mehmet Şimşek.</p>				Daily sabah
<p>TR išdo ir finansų ministras pranešė, kad Turkija prisijungs prie didėjančio šalių, kurios tarptautinėms bendrovėms taiko minimalų pelno mokestį, sąrašo, o teisės aktų rengimas naujam reglamentui artėja prie pabaigos.</p>				Daily Sabah
<p>TR išdo ir finansų ministras pranešė, kad Turkija baigia rengti naujo reglamento, kuris pasitarnaus miestų pertvarkos finansavimui ir būsto pasiūlai didinti. Teisės aktų pakeitimais siekiama sudaryti sąlygas nekilnojamojo turto investiciniam fondams tiesiogiai investuoti į nekilnojamojo turto plėtros projektus. Aukštos kainos ir didėjančios palūkanų normos lėmė, kad 2023 m. būsto pardavimai Turkijoje pasiekė žemiausią lygį per devynerius metus.</p>				Daily Sabah
<p>2023 m. e. prekybos apimtys Turkijoje, palyginti su ankstesniais metais, išaugo daugiau nei dvigubai - bendra sektoriaus apimtis per metus išaugo 115,15 % iki 1,85 trilijono TL (57,47 mlrd. JAV dolerių). Be išaugusios e. prekybos apimties, užsakymų skaičius taip pat padidėjo 22,25% per metus ir 2023 m. iš viso sudarė 5,87 mlrd. Prognozuojama, kad 2024 m. e. prekybos apimtis sieks 3,4 trilijono TL, o užsakymų skaičius išaugs iki 6,67 mlrd. E. prekybos apimties ir bendrosios prekybos apimties santykis, 2019 m. siekęs 10,1 %, gerokai padidėjo ir pernai siekė 20,3 %, ir e. prekybos apimties dalis BVP sudarė 6,8 %. 51 % apimties sudarė e. prekyba prekėmis, 49 % - paslaugomis, o vertinant duomenis pagal atsiskaitymą mokėjimo kortelėmis, šis rodiklis buvo atitinkamai 63 % iš prekių ir 37 % iš paslaugų.</p>				Daily Sabah
<p>Gegužės mėn. Turkija pasiekė didžiausią mėnesio eksportą per visą istoriją - eksportas per metus padidėjo 11 proc. iki beveik 24,1 mlrd. dolerių, o dėl spartaus išvežimo ir mažėjančio importo užsienio prekybos deficitas sumažėjo 47,8 proc. - importas sumažėjo 10,3 proc., palyginti su ankstesniais metais, iki 30,6 mlrd. dolerių.</p>				Daily Sabah

AKTUALIOS TURKIJOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2024 m. gegužės mėn.

Sausio-gegužės mėn. deficitas, palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo apie 34,4 proc. iki 36,8 mlrd. dolerių, eksportas padidėjo 4,5 % iki 106,9 mlrd. dolerių, o importas sumažėjo 9,3 % iki 143,7 mlrd. dolerių.				
Vartotojų kainų indeksas (CPI), 2024 gegužė				TUIK
	2024 gegužė	2023 gegužė	2022 gegužė	
Pokytis per mėnesį	3.37	0.04	2.98	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų gruodžio mėn.	22.72	15.26	35.64	
Metinis pokytis	75.45	39.59	73.50	
Vidutinis pokytis per 12 mėn.	62.51	63.72	39.33	
Didžiausias metinis augimas fiksuotas švietimo grupėje - +104,80%, toliau būstas - +93,21%; viešbučiai ir restoranai - +92,94%; alkoholiniai gėrimai ir tabako gaminiai - +86,48%; transportas - +79,10%; sveikatinimo paslaugos - +77,67%; maistas ir nealkoholiniai gėrimai - +70,14%; mažiausias augimas - +50,85% - drabužių ir avalynės grupėje.				
Vidaus produkcijos kainų indeksu (D-PPI), 2024 gegužė				TUIK
	2024 gegužė	2023 gegužė	2022 gegužė	
Pokytis per mėnesį	1.96	0.65	8.76	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų gruodžio mėn.	17.87	7.81	51.43	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų analogišku mėn.	57.68	40.76	132.16	
Vidutinis pokytis per 12 mėn.	47.24	95.80	80.38	
D-PPI pagrindiniuose pramonės sektoriuose - kasybos ir akmens kasybos +75,84 proc.; apdirbamojoje pramonėje +60,31 proc.; elektros, dujų, garo ir oro kondicionavimo +21,38 proc.; vandens tiekimo +75,86 proc.; tarpinės prekės +55,48 proc.; ilgalaikio vartojimo prekės +64,91 proc.; trumpalaikio vartojimo prekės +66,12 proc.; energija +43,74 proc.; gamybos priemonės ir prekės +63,51 proc.				
Gegužės mėn. antrą mėnesį iš eilės Turkijoje sumažėjo gamyklų aktyvumas, daugiausia dėl sumažėjusios paklausos, dėl kurios įmonės sumažino gamybos apimtį ir darbuotojų skaičių.				Daily Sabah
Finansai				
Turkijos centrinis bankas paskelbė, kad, supaprastindamas makrorizikos ribojimo sistemą, nuo birželio 10 d. sumažino pajamų užsienio valiuta, kurias eksportuotojai turi parduoti bankui, dalį nuo 40 % iki 30 %. Įvedus rizikos ribojimo priemones 2022 m., TR centrinis bankas savo atsargas papildydavo 40 % eksportuotojų pajamų užsienio valiuta.				Daily Sabah
Nuo praėjusių metų birželio mėn. TR centrinis bankas savo bazinę palūkanų normą iš viso padidino 4 150 bazinių punktų. Birželio pradžioje, kaip ir tikėtasi, TR CB paliko palūkanų normą nepakitusia - 50%, nors ir toliau atsargiai vertino infliacijos riziką. Tarptautiniai investuotojai aktyviau investuoja į Turkiją, daugiausia dėmesio skirdami vietos obligacijoms ir kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsaugos sandoriams (CDS).				Daily Sabah
TR Iždo ir finansų ministras paneigė gandus apie planus apmokestinti akcijų ir kriptovaliutų pelną, tačiau prisitarė apie galimą „labai ribotą“ sandorių mokestį. Tokio mokesčio dydį turėtų nustatyti parlamentas.				Daily Sabah

Bankų ilgalaikiai paskolų įsipareigojimai, lyginant su 2023 m. pabaiga, sumažėjo 169 mln. dolerių, o obligacijų įsipareigojimai padidėjo 2,3 mlrd. dolerių ir sudarė 17,1 mlrd. dolerių. Kita vertus, ne finansų įstaigų paskolų įsipareigojimai sumažėjo 1,1 mlrd. dolerių, o obligacijų įsipareigojimai nuo kovo mėn. sumažėjo 20 mln. dolerių ir sudarė 10,1 mlrd. dolerių. Kalbant apie trumpalaikes paskolas, bankų paskolų įsipareigojimai sudarė 5,1 mlrd. dolerių ir padidėjo 619 mln. dolerių, o ne finansų įstaigų paskolų įsipareigojimai sudarė 1,4 mlrd. dolerių ir, palyginti su 2023 m. pabaiga, sumažėjo 212 mln. dolerių. 58,5 % ilgalaikių paskolų buvo JAV doleriais, 35,3 % - eurai, 2,2 % - Turkijos liromis ir 4 % - kitomis valiutomis, o 48 % trumpalaikių paskolų buvo JAV doleriais, 26,8 % - eurai, 20,5 % - Turkijos liromis ir 4,7 % - kitomis valiutomis.	Daily Sabah
Gynybos pramonė	
Dronų magnatas „Baykar“ pateko į 10 didžiausių Turkijos 2023 m. eksportuotojų sąrašą ir tapo pirmąja gynybos ir aerokosminės pramonės įmone, patekusia į šį sąrašą.	Daily Sabah
Žemės ūkis	
Kviečiai penktadienį pasiekė žemiausią lygį nuo gegužės 6 d. - 6,18 JAV dolerio už bušelį po to, kai Turkija pareiškė, kad sustabdys kviečių importą nuo birželio 21 d. bent iki spalio 15 d., siekdama apsaugoti ūkininkus, užtikrinti žaliavos įsigijimą šalies viduje ir sukurti gamintojams palankią rinką. Turkija yra penkta pagal dydį kviečių importuotoja pasaulyje, daugiausia perkanti iš Rusijos.	Daily Sabah
2023 m., palyginti su praėjusiais metais, žuvininkystės produkcija padidėjo 18,6 proc. ir sudarė 1 mln. 7 tūkst. 921 toną, iš jų 38,4 % sužvegotų jūros žuvų, 3,3 % sužvegotų kitų jūros produktų, 3,3 % sužvegotų vidaus vandens produktų ir 55,0 % žuvininkystės ūkiuose išaugintų produktų.	TUIK
Turkijos eksporto kreditų bankas pranešė, kad pasirašė 1 mlrd. eurų (1,1 mlrd. JAV dolerių) paskolos finansavimo sandorį su Pasaulio banko garantija, skirtą investicijoms į ekologinę transformaciją remti. Finansavimo priemonėje, kurios terminas - 10 metų, dalyvavo „Deutsche Bank“, „Standard Chartered Bank“, „BNP Paribas“ ir „ING Bank“. Tai didžiausias iki šiol „Türk Eximbank“ skolinimosi sandoris ir pirmoji Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko (IBRD) garantija, kuria siekiama paremti eksportuotojus pereinant prie ekologiško ūkininkavimo. Finansavimas padės eksportuotojams prisitaikyti prie reikalavimų, kilsiančių iš Europos Sąjungos anglies dioksido išmetimo koregavimo mechanizmo įsigaliojimo (angl. CBAM).	Daily Sabah
Susisiekimas ir komunikacijos	
Turkijos informacinių ir ryšių technologijų sektoriaus dydis 2023 m. siekė 784,6 mlrd. lirų, Y-2-Y augimas 83% liromis, 33% augimas JAV doleriais. Bendras užimtumas šiame sektoriuje padidėjo 11 proc. iki 237 000 žmonių visoje šalyje. Informacinių technologijų techninės įrangos bazė išaugo 68 % iki 133 mlrd. TL, programinės įrangos - 132 % iki 206,9 mlrd. TL, o paslaugų - 96 % iki 62,2 mlrd. TL. Ryšių technologijų kategorijoje elektroninių ryšių kategorija išaugo 72 % - iki 224,5 mlrd. TL, o techninės įrangos - 93 % - iki 157,8 mlrd. TL.	Daily Sabah
Kita ekonominiam bendradarbiavimui aktuali informacija	
Turkijos konkurencijos taryba paskelbė, kad skyrė „Google“ 482 mln. TL (14,8 mln. JAV dolerių - 0,05 proc. nuo 2023 m. pajamų už kiekvieną dieną) baudą už įsipareigojimų viešbučių paieškos srityje nevykdymą.	Anadolu Ajansi
Turkija skyrė rekordinę 7 mlrd. TL (maždaug 220 mln. JAV dolerių) baudą dviem plieno pramonės bendrovėms. Baudos dviem įmonėms, kurių duomenys nebuvo pavišinti, skirtos po to, kai Iždo ir Finansų ministerijos Mokesčių inspekcijos valdyba pradėjo vykdyti mokesčių patikrinimus visame sektoriuje. Tyrimų metu daugiausia dėmesio buvo skiriama bendrovėms, kurios, kaip įtariama, manipuliavo kainomis, kūrė monopolijas ir naudojosi fiktyviomis bendrovėmis, kad galėtų išrašyti suklastotas sąskaitas faktūras.	Daily Sabah

<p>„Turkish Airlines“ 2024 m. jau septintus metus iš eilės yra vertingiausias Turkijos prekių ženklas, kurio vertė siekia 1,985 mlrd. dolerių. Nacionalinio TR oro vežėjo prekės ženklo vertė šiek tiek sumažėjo nuo 2 mlrd. dolerių 2023 m. Po oro vežėjo sekė didžiausi Turkijos prietaisų gamintojai „Arcelik“ ir „Vestel“, kurių prekių ženklų vertė atitinkamai siekė 1,265 mlrd. ir 917 mln. dolerių. Privatus bankas „Isbank“ aplenkė finansinių paslaugų bendrovę „Garanti BBVA“, nes jo prekės ženklo vertė šiais metais nuo 736 mln. dolerių pernai padidėjo iki 859 mln. dolerių ir užėmė ketvirtą vietą. Garanti BBVA užėmė penktąją vietą, nors savo prekės ženklo vertę padidino nuo 767 mln. dolerių 2023 m. iki 831 mln. dolerių 2024 m. Dešimtuką užbaigė automobilių gamintojas „Ford Otosan“ (816 mln. JAV dolerių), valstybinis bankas „Ziraat Bank“ (665 mln. JAV dolerių), privatus bankas „Yapi Kredi“ (596 mln. JAV dolerių), drabužių mažmenininkas „LC Waikiki“ (542 mln. JAV dolerių) ir privatus bankas „Akbank“ (532 mln. JAV dolerių). Atskirame pranešime „Turkish Airlines“ pirmininkas Ahmet Bolat, komentuodamas rezultatus, teigė, kad šių metų reitinge išsaugota pirmoji vieta tarp vertingiausių prekių ženklų „motyvuoja visą „Turkish Airlines“ šeimą siekti dar didesnės sėkmės“.</p>			Anadolu Ajansi
Artimiausio pusmečio pagrindinės tarptautinės parodos			TOBB
2024-04-04	Solarex (saulės energijos technologijos)	Stambulas/ Stambulo parodų centras	
2024-04-17	Juvelrykos paroda	Stambulas/ Stambulo parodų centras	
2024-04-17	Statybu paroda	Stambulas/ Tüyap parodų centras	
2024-04-22	Modef 2024 (baldų ir dekorų)	Bursa/ İnegöl Hikmet Şahin kultūros parkas / Uluslararası parodų paviljonas	
2024-04-24	IBAKTECH (konditerijos, ledų, šokolado įrenginiai ir technologijos)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (2,4,5,6,7,8)	
2024-04-24	Tarptautinė energetikos ir aplinkos paroda	Stambulas/ Stambulo parodų centras (1,3)	
2024-04-25	Mobilefest	Stambulas/ Kongresų centras	
2024-04-25	EXPOMED EURASIA (gydymo, reabilitacijos įranga, produktai)	Stambulas/ Tüyap parodų centras	
2024-05-01	AYSAN (Avalynės pramonės tiekėjų paroda)	Stambulas/ Stambulo parodų centras	
2024-05-02	IDMA (grūdų apdirbimo ir kepinių technologijų paroda)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (1,2,3)	
2024-05-08	Turkcoat & Paint (dažai, skiedikliai, statybų chemikalai)	Stambulas/ Stambulo parodų centras	
2024-05-29	BUSWORLD Turkey 2024 (autobusai, minibusai, dalys)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (1,3)	
2024-05-29	KOMATEK (statybų mašinerija, įranga)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (2,4,5,6,7,8)	
2024-05-29	Mažmeninės prekybos paroda (įranga parduotuvėms, prekybų centrams, viešbučiams)	Stambulas/ Haliç kongresų centras	
2024-06-04	HIGHTEX 2024 / ITM 2024 (tekstilės įranga, dalys)	Stambulas/ Tüyap parodų centras	
2024-06-05	Win Eurasia 2024 (automatinėms, hidraulinėms, pneumatinėms technologijoms)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (2,4,5,6,7,8)	
2024-06-14	Beauty Eurasia 2024	Stambulas/ Stambulo parodų centras (5,6,7)	
2024-09-03	Worldfood Istanbul 2024	Stambulas/ Tüyap parodų centras	
2024-09-12	INTERMOB 2024 (baldų pramonės)	Stambulas/ Tüyap parodų centras	

Lietuvos ambasada Turkijos Respublikoje

AKTUALIOS TURKIJOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2024 m. gegužės mėn.

2024-09-19	Zuchex (namų apyvokos ir virtuvės reikmenų)	Stambulas/ Tüyap parodų centras
2024-09-19	Ankiros (plieno ir metalurgijos)	Stambulas/ Stambulo parodų centras (2,4,5,6,7,8)
2024-09-25	Pet Izmir (naminių augintinių priežiūros ir gydymo prekės)	Izmiras/ Gaziemir parodų centras
2024-09-26	Airex (civiliniai orlaiviai ir sraigtasparniai, orlaivių varikliai, skrydžių kontrolės, orlaivių priežiūros ir remonto įranga)	Atatürko oro uostas
2024-09-30	MATEK EURASIA 2024 (metalo apdirbimo, suvirinimo, gręžimo, testavimo ir kt. įranga)	Stambulas/ Tüyap parodų centras
Pilnas parodų sąrašas		